

Blijde Inkomststraat 50
3000 Leuven, Belgium
t +32(0)16 31 65 80
f +32(0)16 31 65 81
info@vredeseilanden.be
www.vredeseilanden.be

Biorijst uit Dinglo, de beste oplossing

Journalist Jan Bosteels ging in de zomer van 2008 op reis naar Indonesië. Niet naar de surfstranden in Bali, maar om er met boeren, handelaars en consumenten te praten die actief zijn in het programma van Vredeseilanden. Dit is zijn rijstverhaal uit Boyolali op het eiland Java.

Jarenlang vergiftigden de boeren van Dinglo zichzelf, hun omgeving en de consument met chloorgebleekte pesticiderijst. Nu ze biorijst kweken, zijn ze zelf gezonder en welvarender en hun klanten tevredener.

Rijst is het belangrijkste voedingsgewas van Indonesië. 's Morgens, 's middags en 's avonds staat er rijst op het menu. Doorgaans witte, industriële rijst, die is opgepept met chemische meststoffen en na het oogsten in sommige gevallen met behulp van chloor wordt gebleekt om witter dan wit te zijn. Maar niet in het Javaanse district Boyolali, waar boeren met de hulp van de boerenvereniging LSKBB overschakelden op duurzame landbouw.

Van de 860.000 inwoners van Boyolali leeft 31% onder de armoedegrens, wat betekent dat ze een inkomen hebben van minder dan 1 dollar

per dag. Reden genoeg voor Vredeseilanden-partner LSKBB om de boeren te helpen bij de kweek, verwerking en verkoop van hun rijst. De door de zon getaande Cipto Mulyatno (*op de foto hierboven*) is de leider van de boerenvereniging van Dinglo, een idyllisch dorp niet ver van Solo. We staan in een rijstveld en hij strijkt met zijn rechterhand door de groene rijstplanten. 'Wij hebben altijd rijst gekweekt hier. Vanaf de jaren zeventig weliswaar met behulp van kunstmest en pesticiden.' Cipto heeft geen goed woord over voor pesticiden. 'Ze zorgden voor hogere productiekosten en het land werd droger.

Bovendien ontwikkelde ik astma na het sproeien. In heb zelfs eens een soort epileptische aanval gehad, waarschijnlijk door dat gif in te ademen. Neen, ik gebruikte geen masker of andere bescherming.' Over de biorijst niets dan goeds. 'We fabriceren ons eigen bestrijdingsmiddel volgens een traditioneel recept. Er worden onder andere tabaksbladeren in verwerkt. We vervaardigen ook onze eigen meststof met koeienmest en compost. De productiviteit van het land is verhoogd, we krijgen een betere prijs voor onze rijst en de smaak is ook beter. Ik zou het aan elke boer aanraden.' In zijn woonkamer toont Cipto me het analyseverslag van een universitair labo, waaruit blijkt dat de grond 0,0 % pesticiden bevat.

Directe verkoop

In de rijstbusiness blijft van oudsher veel geld kleven aan de handen van tussenpersonen en groothandelaars. Om een betere onderhandelingspositie te verkrijgen, verenigden de boeren zich in een organisatie die de rijst in het groot verkoopt of rechtstreeks, zonder tussenpersonen. Zo wordt de biorijst van Dingo buiten de rijstmarkt van Solo om verkocht aan de kleinhandel, aan de fastfoodketen KFC (Kentucky Fried Chicken) en aan consumentengroepen.

Met name die laatste blijken een slimme zet in de marketing van de rijst. Aris van de LSKBB heeft een ontmoeting belegd met de vrouwen van blok 3, een buurt die hij omschrijft als een *lower middle class*-wijk van Solo. Al twee jaar komen deze vrouwen geregeld samen om rijst in te slaan die hier rechtstreeks door de boeren wordt geleverd. Onder leiding van Yayuk praten ze over de kwaliteit van het aangeboden product. Deze vrouwen zijn uitgegroeid tot bewustere consumenten, die zich vragen stellen over de gezondheidsimpact van niet-biologisch geteelde producten. En wat nog belangrijker is, ze steken met hun enthousiasme hun burens aan

die op hun beurt de rijst van de boeren van Dingo leren appreciëren.

'Deze dames zijn onze beste klanten', zegt Aris. 'De *upper middle class*-vrouwen kopen hun biorijst liever in de supermarkt, waar hij dubbel zoveel kost maar in een mooiere verpakking zit. Ook al weten ze maar al te best dat het om exact dezelfde rijst gaat.'

U kan de volledige Indonesië Reporter, met alle verhalen van Jan Bosteels, bestellen via info@vredeseilanden.be of tel 016/31 65 80

Het rijstprogramma van Vredeseilanden in Indonesië is ook te volgen op: www.vredeseilanden.be/indonesie/rijst